

tion på, er jeg positiv over for det. Men vi skal være sikker på, det ikke bare bliver en sovepude, eller at man snyder på vægten.

Hr. Hindrup var ligesom andre ordførere fremme med en række spørgsmål, og dem vil jeg meget gerne besvare. Men der er nogle af spørgsmålene, hvor man er nødt til at udvise tålmodighed med hensyn til besvarelsen, og det gælder i første række de konkrete beslutninger, regeringen har annonceret, der vil blive taget til sommer, først og fremmest om Avedøreværk 2. Den beslutning er vi ikke parat til at træffe i dag, men jeg lover, at Folketinget naturligvis skal blive grundigt orienteret – ikke bare om beslutningen, men også om forudsætningerne for beslutningen, når den træffes til sin tid.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den næste sag på dagsordenen var:

17) Forespørgsel nr. F 41:

Forespørgsel til miljø- og energiministeren:
»Hvad kan regeringen oplyse om den fremtidige energipolitik i Danmark?«

Af Martin Glerup (S), Peter Hansen-Nord (V), Eva Møller (KF), Anni Svanholt (SF), Elsebeth Gerner Nielsen (RV), Kim Behnke (FP), Bent Hindrup Andersen (EL), Peter Duetoft (CD) og Ole Donner (DF).

(Forespørgslen anmeldt 8/2 96. Fremme af forespørgslen vedtaget 22/2 96).

Begrundelse

Formanden:

Forespørgslen vil blive begrundet af hr. Martin Glerup. (Ophold). Det behøves ikke, og derfor går vi over til besvarelsen ved miljø- og energiministeren.

Besvarelse

Miljø- og energiministeren (Svend Auken): Regeringen har lagt sin redegørelse »Energi 21« frem, og jeg har netop svaret meget udførligt på en række centrale spørgsmål. Derfor vil jeg i denne besvarelse af partiernes forespørgsel også indskrænke mig til nogle hovedpunkter.

Jeg vil understrege endnu en gang, at der efter regeringens opfattelse ikke er nogen modsætning mellem miljømålsætningen og økonomiske hensyn. Jeg vil henvise til, at vi med den energipolitik, vi hidtil har ført, jo – når det drejer sig om konkrete punkter – har haft held til at skabe en bred tilslutning, som jeg meget gerne ser fortsætte. Nu har vi ikke snakket f.eks. gasprojekt i dag, men jeg håber meget, at vi kan få en bred tilslutning til den nyordning, der skal komme, og der vil være en lang række andre punkter, hvor det – selv om det i dag har vist sig, at vi har nok så forskellige udgangspunkter – alligevel er ønskeligt, hvis vi kan finde en fælles melodi, når det drejer sig om de konkrete løsninger.

Jeg påpegede før, at vores internationale placering er god, både når det drejer sig om vore egne resultater, når det drejer sig om vores eksportindsats, når det drejer sig om vores bistandsindsats, når det drejer sig om vores indsats i EU, og når det drejer sig om vort arbejde i global sammenhæng.

Jeg skal henvise til de bemærkninger, der allerede er gjort om CO₂-målsætningerne, som vi jo har drøftet meget grundigt i dag. Vi har talt meget om ilandenes ansvar, og jeg mener, at det primært er vort ansvar. Men det er selvfølgelig ikke til at komme uden om, at på lidt længere sigt får også ulandene en vigtig rolle at spille, og her må vi være med ved at feje for vor egen dør og give ulandene støtte, så de kan løse deres problemer og undgå – jeg tror, det var fru Anni Svanholt, der sagde det tidligere i debatten – at gentage alle de tåbeligheder, vi har begået i vores industrielle udvikling. Vi bør netop, om jeg så må sige, gøre vort til, at de springer vores fejltagelser over.

Der skal en indsats til ude, og der skal en indsats til hjemme. Når det drejer sig om den hjemlige indsats, vil jeg henvise til planens mange konkrete forslag om vedvarende energi, biomasse og udbygning af vindkraft og i øvrigt henvise til den aftale, vi netop har indgået med elværkerne om udbygning af vindkraft. Jeg vil også gerne henvise til de gode erfaringer, vi har opnået med teknologiudvikling af vindkraft på land og de lovende resultater, der tegner sig vedrørende vindenergi til havs. Jeg vil henvise til planens omtale af en reform af el- og varme-sektoren og i øvrigt sige til de ordførere, der i den tidligere debat var inde på, hvornår der ville foreligge noget mere konkret på dette punkt, at vi regner med at komme med et udspil enten i den kommende samling eller i hvert fald senest

til efteråret 1997. Hvad angår energibesparelser, elspareordning i både den private sektor og i den offentlige sektor vil jeg henvide til de bemærkninger, jeg gjorde under den tidligere debat.

Afslutningsvis vil jeg sige, at Danmark i dag står over for meget store udfordringer på energiområdet, og hvis vi skal bevare den økonomisk og miljømæssigt bæredygtige energisektor, vi har i dag, er et positivt medspil fra alle sektorens aktører, herunder forbrugere og politikere, en helt afgørende forudsætning. Men Danmark har før vist, at det kan lade sig gøre, og derfor føler jeg mig sikker på, at vi kan gøre det igen.

Forhandling

Martin Glerup (S):

Jeg skal undlade at genopføre forestillingen fra tidligere på dagen og kun nævne, at Socialdemokratiet mener, dansk energipolitik skal baseres på to søjler, som indbyrdes støtter hinanden i bestræbelserne på at skaffe en bæredygtig energifremstilling.

Første søjle omfatter det, som kan gøres inden for Danmarks grænser. På baggrund af, at Danmarks CO₂-udslip er blandt de største pr. indbygger, er det nødvendigt at sætte bastant ind med energibesparelser, energieffektivisering og vedvarende energikilder. Vi skal med andre ord feje for egen dør, og Socialdemokratiet tilslutter sig regeringens mål om at udbygge den vedvarende energi med gennemsnitlig 1 pct. om året, så den vedvarende energi i år 2030 vil udgøre ca. 35 pct. af den samlede energiproduktion.

Den anden søjle omfatter det, vi kan gøre uden for landets grænser. Socialdemokratiet støtter regeringens bestræbelser på sammen med de øvrige industrialiserede lande at få fastlagt langsigtede reduktionsspor i forbindelse med drøftelserne i FN's klimapanel i 1997. I erkendelse af, at Danmark har stor knowhow inden for energiteknologi og især inden for vedvarende energi og energibesparelser, er det naturligt, at Danmarks relativt store bidrag til forbedring af energi- og miljøforholdene i Østeuropa og den tredje verden videreføres og udbygges. Investeringerne her skal efter princippet for godt købmandskab ske, hvor vi får mest miljø for pengene.

På baggrund heraf skal jeg på vegne af Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre og Centrum-Demokraterne fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden

»Folketinget konstaterer, at »Energi 21« viser, at det er muligt at forene energi- og miljømålsætningerne med hensynet til økonomi og beskæftigelse, således at man ved »godt købmandskab« sikrer mest miljø for pengene. De danske teknologiske landvindinger kan desuden med stor fordel anvendes i indsatsen over for Østeuropa og den tredje verden, bl.a. gennem DANCED og øststøtteordningerne.

Folketinget konstaterer endvidere, at Danmark føler sig forpligtet af konklusionerne fra FN's klimapanel, og opfordrer regeringen til aktivt at arbejde for, at de industrialiserede lande i gennemsnit halverer CO₂-udledningerne i 2030 i forhold til 1990.

På den baggrund opfordrer Folketinget regeringen til at drøfte fastlæggelse af langsigtede reduktionsmål for CO₂ efter de internationale forhandlings forventede afslutning i 1997 og derefter løbende at overveje målsætningerne i relation til den internationale udvikling og anbefalingerne fra FN's klimapanel.

Desuden opfordrer Folketinget regeringen til at sigte mod at fortsætte udbygningen af den vedvarende energi med i gennemsnit en procent om året frem mod år 2030 samt at nedsætte et råd for bæredygtig udvikling og vedvarende energi til rådgivning af Folketing, regering og offentlighed.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«
(Dagsordensforslag nr. D 72).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingerne.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Den dagsorden, der er fremsat af hr. Martin Glerup på vegne af Socialdemokratiet og de øvrige regeringspartier, er efter vores opfattelse utrolig svag; men ud fra princippet om, at vi støtter selv minimale forbedringer, kan vi også stemme for den. Der er dog nogle ting i den, vi gerne vil have afklaret.

Men for at vi kan få en rimelig debat fra starten, vil jeg benytte lejligheden til at fremsætte et forslag om motiveret dagsorden, som den skal se ud efter min opfattelse, hvis den også skal give anvisninger på konkrete handlinger, der

ikke modarbejder det langsigtede mål om videreudvikling af den vedvarende energi.

Jeg vil derfor fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden

»Folketinget konstaterer, at »Energi 21« viser, at mulighederne for at omstille det danske energisystem i overensstemmelse med en økologisk målsætning er til stede.

Folketinget ønsker at iværksætte en sådan økologisk omstilling ved

- at planlægge ud fra en langsigtet selvforsyningsstrategi, hvor vedvarende energi i år 2030 har erstattet kulimport og den fossile energi fra Nordsøen,
- at stoppe eksisterende og planlagte fejlinvesteringer i kulkraftværker, i halmforbrændingsanlæg og i overflødige naturgaslagre,
- at omlægge energisektorens investeringsmidler til energibesparelser, havbaserede vindmøller og anden vedvarende energi,
- at omlægge investeringsmidler i vejnettet til bedre, billigere og øget kollektiv trafikbetjening,
- at iværksætte en omstilling af transportsektorens benzinforsøg til naturgas og brint og
- at anvende grønne afgifter på energiområdet målrettet til den økologiske omstilling.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 75).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (Se ovenfor). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Eva Møller (KF):

Jeg har et spørgsmål til regeringen og regeringspartierne, for jeg vil gerne vide, hvad det er, vi stemmer om, når vi skal stemme om regeringspartiernes dagsorden.

Der står, at man vil opfordre regeringen til at arbejde for, at de industrialiserede lande i gennemsnit halverer CO₂-udledningerne i år 2030 i forhold til 1990. Danmark er naturligvis det land, der interesserer mig mest, så jeg vil gerne spørge: Forestiller man sig, at det danske bidrag hertil skal ligge over eller under gennemsnittet?

(Kort bemærkning).

Martin Glerup (S):

Til fru Eva Møller kan jeg sige, at vi kan ikke kende udfaldet af de forhandlinger, som skal finde sted i 1997. Ergo er det umuligt at give et fyldestgørende svar på sådan et spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Da der nu er fremsat flere forslag om motiveret dagsorden, vil SF naturligvis også gerne bidrage med et dagsordensforslag, som kan indgå i den videre debat:

Jeg vil derfor fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden

»Folketinget opfordrer regeringen til

- at fastsætte en ny national målsætning på 50 pct. CO₂-reduktion i år 2030 i forhold til 1990-niveauet samt fastsætte bindende CO₂-reduktionsmål for år 2010 og år 2020,
- at arbejde internationalt for 50 pct. CO₂-reduktion i år 2030 som en ny international målsætning,
- at målsætningen for transportsektoren om en CO₂-stabilisering i år 2005 på 1988-niveauet samt en yderligere reduktion på 25 pct. i år 2030 fastholdes,
- at der vedtages effektive virkemidler, herunder økonomiske styringsmidler til gennemførelse af både CO₂-målet for transportområdet og de 20 pct. CO₂-reduktion i 2005,
- at fortsætte udbygningen med vedvarende energi med i gennemsnit mindst 1 pct. pr. år frem til år 2030 svarende til mindst 35 pct. af den samlede energiproduktion samt
- at der indføres et totalt stop for nye kulkraftværker.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 74).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (Se ovenfor). Også dette dagsordensforslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Eva Møller (KF):

Det var jo et interessant svar, jeg fik fra hr. Martin Glerup. Det gik ud på, at man ikke vidste noget og derfor ikke kunne svare på spørgsmå-

let. Jeg synes, det er interessant, at vi nu om lidt skal stemme om en dagsorden, hvor det største af regeringspartierne siger, at man ikke ved noget om konsekvenserne, og hvordan man vil lægge sig fast på dem for Danmarks vedkommende. Fru Anni Svanholt kan i det mindste melde ud og sige, at hun mener helt klart, vi på dansk grund kan klare en reduktion på 50 pct. af CO₂-udslippet.

Jeg mangler selvfølgelig også at få svar fra de øvrige regeringspartiers ordførere: Mener de, at Danmark skal ligge over eller under de 50 pct.?

(Kort bemærkning).

Martin Glerup (S):

Det, der fremgår af vores dagsorden, er, at vi ønsker at tage bestik af situationen med henblik på at fastsætte målet i forbindelse med de øvrige industrialiserede lande. Andet er der ikke at sige til det, og vi kan jo ikke give os til at føre klimaforhandlinger med alle de andre lande i denne her debat, så derfor må det være mit sidste ord i den sag.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Man kan jo ikke skjule noget for fru Eva Møller, for det er faktisk rigtigt set af fru Eva Møller, at en af årsagerne til, at vi kan stemme for regeringspartierne dagsorden, er, at vi selvfølgelig udlægger den på den måde, at den ikke er nogen hindring for, at Danmark opnår total selvforsyning med vedvarende energi i år 2030, og det er det, der ligger i vores eget dagsordensforslag.

Og det er trods alt et skridt i den rigtige retning, at den opfordrer regeringen til internationalt at arbejde for en tilnærmelse til målsætningen, og det er rigtigt, at dagsordenen set med vores øjne er dejlig åben, fordi den netop siger, at vi kan gå langt videre i Danmark.

(Kort bemærkning).

Peter Hansen-Nord (V):

Der kan jo være mange forskellige beavæggrunde til at fremsætte dagsordensforslag i dag, og jeg kan forstå, at debatten om dem, der er fremsat, allerede er startet.

Så for at vi nu alle sammen kan forliges, vil jeg fremsætte endnu et dagsordensforslag, som jeg tror der kan blive bred enighed om og opbakning til her i salen, for det forholder sig til virkeligheden; det forholder sig nemlig til det, som vi ved noget om, og som vi kan agere på grundlag af.

Derfor vil jeg gerne på vegne af Venstre, Det Konservative Folkeparti, Fremskridtspartiet og Dansk Folkeparti fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden

- »Folketinget pålægger regeringen
- at udarbejde en plan for afvikling af CO₂-tårnen over for decentral kraftvarme og industriel kraftvarme baseret på naturgas med henblik på at skabe klarhed og budgetsikkerhed over for eksisterende planlagte og påtænkte naturgasbaserede kraftvarmeanlæg,
 - at fastholde en bred vifte af brændsler i den danske energiforsyning, så Danmarks afhængighed af enkelte brændsler undgås,
 - at sikre grundlaget for fortsat udvikling af forskellige brændselsmiks på eksisterende og nye værker,
 - at arbejde for, at staten, amterne og kommunerne går foran i gennemførelsen af allerede vedtagne energispareprogrammer og effektiviseringsstiltag, samt
 - at undersøge og afprøve andre adfærdsregulerende virkemidler end afgifter i miljø- og energipolitikken.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 73)

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (Se ovenfor). Også dette dagsordensforslag indgår herefter i forhandlingen.

Peter Hansen-Nord (V):

Jeg skal ikke forlænge debatten yderligere, for jeg tror, vi efterhånden har været igennem det meste. Der er dog et par enkelte småting, som vi – uvist af hvilke årsager – ikke fik nået at tage med i det første indlæg.

Jeg kan se jo, at regeringen opererer med en erstatning af Rådet for Vedvarende Energi og Elsparerådet og Energispareudvalget med et nyt udvalg, og det kan godt være, at der i det ligger en effektivisering eller noget fornuftigt – det kan man jo ikke afvise på forhånd – men før vi siger ja, vil vi gerne se den sammensætning, man her opererer med, samt den kompetence, som sådan et udvalg måtte få.

Og der skal tilsyneladende også laves en pulje til det offentlige. I den forbindelse har vi talt om den tidligere pulje på 0,6 øre pr. kWh, som vi

har afvist. Det er ganske vist korrekt at sige, at det offentlige skal gå foran, og det har vi selv lige sagt i vores dagsordensforslag, men med hensyn til, om det skal være en obligatorisk energisparepulje, må vi sige, at hvis regeringen kan forhandle sig på plads med amterne og kommunerne, er banen jo fri, men hvis den ikke kan, må vi klart sige nej, for hvis der er penge at tjene her, altså hvis det er en god forretning, så kan amterne og kommunerne vel selv finde ud af det, om jeg så må sige.

Vi har ikke talt så meget om det store kabel over Storebælt, for det er jo også med i L 239, så det skal jeg ikke trætte med i dag, men det er jo noget, hvor regeringen agter at pålægge elforbrugerne en yderligere omkostning på ca. 100 mio. kr. om året, og jeg synes, det arbejde, der skal gøres forud for, at regeringen tager den beslutning, skal intensiveres, og hvis det bliver tilfældet, kan jeg ikke forestille mig, at regeringen er interesseret i at pålægge elforbrugerne 100 mio. kr. mere om året på grund af et kabel, som intet betyder. Danmark er jo forbundet med kabler hele vejen rundt, og det er kun folk, som kun kigger på landkort, der ikke forstår, at vi i Danmark er forbundet energimæssigt, for det er vi jo.

Vi når ikke Nordsøen eller andet i dag, og det kan vi så lade ligge, men afslutningsvis vil jeg endnu en gang kort, men så klart og tydeligt, at det ikke kan misforstås, sige, at Danmark skal producere el til eksport, hvis vi kan konkurrere – det være sig på pris eller på miljø – og det skal vi kunne, for ellers er det markedet, der løber med Danmark, og ikke Danmark, der løber med markedet. Og jeg synes, det er ret vigtigt, at regeringen udsender nogle klare signaler til sektoren om, hvordan den skal overleve, og hvordan den skal stille sig med henblik på fremtiden.

Jeg tror, jeg vil stoppe her. Jeg er ikke kommet ind på vindkraft og vedvarende energi. Det kunne vi ellers tale meget om, men dér har vi jo et forlig, så jeg stopper med de ganske få korte bemærkninger.

Eva Møller (KF):

Under oliekrisen opdagede vi, at det er problematisk stort set kun at satse på én type brændsel, specielt hvis det skal importeres. Vi har derfor siden lagt vægt på at bruge flere forskellige typer brændsel, og vi har tillige været begunstiget af danske olie- og gasfund, således at vi i øjeblikket på de to områder er selvforsynende.

Men det varer desværre ikke ved. Ifølge prognoserne fra OECD's energiagentur, IEA, vil der være olie til ca. 30 år og gas til ca. 45 år, når man tager hensyn til de kendte reserver og det stigende forbrug.

Dette får mig som ansvarlig politiker til at sige, at skal forsyningssikkerheden være i top, er det næppe klogt at planlægge med et forløb, hvor vi i år 2030 – hvor olien måske er sluppet op – baserer os på en tredjedel energi fra hver af kilderne olie, gas og vedvarende energi, og således er forbruget angivet på side 62 i »Energi 21«.

Vi skal altså nok ikke fase kul ud i det tempo, som planen lægger op til. I den forbindelse er det også værd at erindre, at miljø- og energiministeren den 9. februar 1995 her i Folketinget sagde – og jeg citerer fra Folketingets forhandlinger 1994-95 side 3195 – »at kul under alle omstændigheder kommer til at danne basis for en væsentlig del af verdens energiforsyning i fremtiden«.

Derfor skal vi altså fortsætte med at udvikle en bedre og mere effektiv anvendelse af dette fossile brændstof, hvoraf der er store ressourcer spredt ud over hele verden. Teknisk er vi for resten også førende på dette område, og vi kan derfor eksportere vores knowhow og teknik.

Hvis jeg ser videre på figureerne i selve handlingsplanen, ser jeg, at efter år 2022 bliver el og fjernvarme udelukkende produceret på basis af vedvarende energi og naturgas, og også det giver mig betænkeligheder af forsyningssikkerhedsmæssige grunde.

Jeg har naturligvis noteret, at ministeren både i dag fra talerstolen og i redegørelsen siger, at der er en aftale om import af norsk gas, når den danske er sluppet op, men det er ikke tilfredsstillende, thi således som jeg tolker redegørelsen, vil der kun være ét rør, der gasmæssigt forbinder de to lande. Den øgede sikkerhed, som en eventuel ekstra gasledning fra Nordsøen giver, øger nemlig kun forsyningssikkerheden med to rør, så længe der er dansk gas i Nordsøen.

Jeg skal i øvrigt på Det Konservative Folkepartis vegne foreslå, at man tager forhandlinger op med DUC om etablering af det ekstra rør for at søge at nå en løsning på området. Vi skal jo alligevel forhandle med DUC om situationen efter år 2012, når eneretsbeviglingen er ophørt, og med de langsigtede horisonter, der er i energipolitikken, er det ikke spor for tidligt at gå i gang nu, hvis investeringerne skal være økonomisk forsvarlige.

Ministeren ønsker i »Energi 21«, at alle elforbrugere skal pålægges en afgift på 0,6 øre pr. kWh til energieffektivisering. I første omgang er der tale om konvertering fra elvarme til anden form for varme.

Lad mig gentage fra tidligere debatter: I Det Konservative Folkeparti er vi modstandere af tvungen elvarmekonvertering, i Det Konservative Folkeparti er vi modstandere af pisk, men tilhængere af gulerod. Vi tror nemlig på, at folk på grundlag af almindelig sund fornuft og på grund af de priser, der tages for el, selv er indstillet på at spare mest muligt.

Ministeren og regeringen er i en lang række sammenhænge, også i forbindelse med energi, mest optaget af at pålægge afgifter, men i Det Konservative Folkeparti er det således, at hvis vi pålægger afgifter et sted, skal det følges op af en tilsvarende sænkning af personbeskatningen. Så øges skattetrykket ikke, og vi følger det gode og rigtige princip at lægge skat på de sparsomme ressourcer i stedet for på arbejdskraften. Men ministeren og regeringen har en tendens til at ville begge dele.

For os gælder det altså, at afgifter ikke må øge skattetrykket eller være konkurrenceforvridende, at de skal være adfældsregulerende, at de skal være bedre egnede end andre styringsmidler, og at de skal kunne undgås, hvis man energi- og miljømæssigt opfører sig fornuftigt og korrekt, og slutteligt, at specielt erhvervslivet skal have den nødvendige omstillingstid. Og sådan tolker jeg ikke ministerens nye afgift.

Det Konservative Folkeparti mener naturligvis fortsat, at energimærkning, informationskampagner, elsparekampagner og en samlet ressourceplanlægning, herunder de IRP-planer, som elselskaberne udarbejder, er vigtigt. Og vi mener, det er godt og rigtigt, at man ser på produkterne fra vugge til grav med hensyn til energieffektivisering, forsyningsikkerhed, godt miljø og en god økonomi og et internationalt samarbejde.

Jeg skal om de forskellige tilskudsordninger, som der findes på energiområdet, sige, at fra konservativ side mener vi generelt, at tilskudsordninger til en bestemt energiform giver man kun i en ganske kort periode for at introducere det pågældende brændsel. Vi finder det ikke ønskeligt, at energiproduktion i al evighed baserer sig på tilskud, og derfor skal de indførte tilskud gradvis udfases.

Det gælder i øjeblikket bl.a. energitøren, men det gælder også en række af de tilskud, der lig-

ger på naturgasområdet. Og her skal vi tillige finde en sådan model, at naturgasnettet og naturgasselskaberne kan tilpasse sig det åbne, liberaliserede marked. Også her er det for Det Konservative Folkeparti vigtigt, at vi fastholder en sund økonomi såvel for selskaberne og investorerne som for kunderne.

Anni Svanholt (SF):

Jeg vil starte med nogle bemærkninger om det dagsordensforslag, som regeringen har fremsat, og jeg vil hæfte mig ved, at man dér vil satse på, at den vedvarende energi skal udbygges med 1 pct. om året frem til år 2030. Det synes vi i SF er et utrolig vigtigt og stærkt signal at få frem her i dag.

Vi mener, at det er meget vigtigt, at industrien får at vide, at det er i den retning, vi skal. Så vil den begynde at indrette sig på det, og det vil sige, at vi får et efterspørgende hjemmemarked, som giver industrien gode udviklingsmuligheder og mulighed for at eksportere vedvarende energi-anlæg. Jeg synes, vindmøllerne har ført bevis for, at den metode er god, og at det, der skal gøres, er, at vi på hjemmefronten stiller kravene, således at der bliver et marked, der efterspørger de vedvarende energi-anlæg.

Der er jo også god beskæftigelse i at satse på vedvarende energi-anlæg. Dér vil jeg gerne henviser til den bog, der lige er udkommet fra Specialarbejderforbundet, og som hedder »En grøn energiplan«. Den viser, at Danmark kan opfylde CO₂-målsætningerne og samtidig skabe arbejdspladser, at det kan gøres uden negative konsekvenser for betalingsbalancen, og at det vil kunne få 17.000 mennesker mere i arbejde. Så der er altså både miljømæssigt og beskæftigelsesmæssigt rigtig mange gode argumenter for at satse på vedvarende energi.

Her vil jeg også fremhæve, at nogle forskere ved Ålborg Universitetscenter har gennemført en systematisk undersøgelse af de praktiske muligheder for at indrette et regionalt energisystem, så vedvarende energikilder som solvarme og solceller kan udnyttes i stort omfang og regionens forbrug af fossile brændsler formindskes kraftigt. Det er Nordjyllands Amt, der har iværksat undersøgelsen, og af den kan man meget præcist se, at det er altså en mulighed, hvis man også satser stærkt regionalt.

Jeg vil også fremhæve ideen om at gøre en ø til et stort demonstrationsprojekt for vedvarende energi, og så kan jeg tilføje, at det jo kunne være meget flot, hvis Danmark indledte et sam-

arbejdsprojekt med en ø et andet sted i verden, som man kunne samarbejde om vedvarende energi med.

At sats på vedvarende energi er vigtigt, men jeg vil igen og igen understrege, at det ikke lader det sig gøre at nå målsætningerne, hverken på kort eller på lang sigt, med mindre trafikens udslip bremses.

Så vi mener, at der skal bruges mange forskellige virkemidler for simpelt hen at få folk til at lade bilen stå: bl.a. højere benzinpriser og en ændring af befordringsfradraget, og vi kunne også forestille os en indførelse af grønne biler, at man altså bliver nødt til at lave nogle forsøg med grønne biler, biler, der bruger et CO₂-neutralt brændstof, og så skal vi selvfølgelig have en bedre kollektiv trafik og bedre forhold for cyklisterne, og grønne afgifter på flyrejser er også et virkningsfuldt middel og bompenge for blot at nævne nogle.

Så vil jeg i øvrigt gerne vende tilbage til endnu en kommentar til regeringens dagsorden:

Jeg hæftede mig ved, at den socialdemokratiske ordfører, hr. Martin Glerup, udlagde begrebet »godt købmandskab«, som der står i dagsordenen, på en sådan måde, at det stadig væk betyder, at vi i Danmark ikke blot skal feje for egen dør, altså sørge for at nedbringe vores eget CO₂-udslip, men selvfølgelig også, når vi bevæger os ud i den store verden, skal se på, hvordan vi får mest miljø for pengene.

Men princippet om godt købmandskab kan jo også finde anvendelse på vores egne forhold, og hvis man virkelig tager det for pålydende, er der jo ingen tvivl om, at det er i erhvervene, der er den største gevinst at hente. Så det må vi gå ud fra at CD herefter vil forfølge også i danske sammenhænge.

I øvrigt vil jeg sige, at SF agter at stemme for regeringens dagsorden med den udlægning af teksten, som den socialdemokratiske ordfører fremførte, og som jeg i øvrigt håber at miljøministeren kan bekræfte her fra talerstolen.

Op så til Enhedslistens dagsorden:

Mange af elementerne i den dagsorden kan vi naturligvis være enige i, men der er også noget, vi bestemt ikke kan være enige i, og det er selvfølgelig baggrunden for, at vi ikke har en fælles dagsorden i dag.

Men den dagsorden, som Venstre og De Konservative og Fremskridtspartiet har fremsat, stemmer vi klart imod. Vi synes, den er udtryk for et tilbageskridt i forhold til den energipolitik, som de partier tidligere har stået for, og udtryk for en bagstræverisk energipolitik.

Til allersidst vil jeg blot nævne, at det jo godt kan forekomme noget ulogisk og usædvanligt, at regeringen som bekendt i dag har givet udtryk for, at den ikke vil beslutte sig for en ny national målsætning for CO₂ i år 2030, men at den alligevel har en målsætning for trafikken i år 2030. Det havde jo været meget mere opmuntrende, også for de kommende internationale forhandlinger, hvis regeringen i dag kunne være enig om at møde op med en ny national målsætning for år 2030 som et rigtig godt og klart svar på klimaproblemerne.

(Kort bemærkning).

Peter Hansen-Nord (V):

Det er nogle meget interessante indlæg, vi får her både fra Enhedslisten og fra SF.

Man kommer med sit eget dagsordensforslag, som siger noget helt andet end regeringens, men er samtidig på vild flugt fra sin egen dagsorden og har måske ikke nået at få læst Venstres, De Konservatives, Fremskridtspartiets og Dansk Folkepartis forslag om en motiveret dagsorden, som egentlig beskriver det, som har været nævnt i dag.

Man kan diskutere den første pind, men den har baggrund i, at alt står stille omkring udbygningen af industriel kraftvarme, og at den eneste forklaring på det er, at der ikke kommer et klart signal om, hvad man vil med disse tilskudsordninger. Og den bedste måde, hvorpå man kan få afklaret, hvornår disse tilskudsordninger skal udfases, er at vide, hvordan budgettet skal se ud, og det er i og for sig det, der ligger i den.

Jeg må indrømme, at man ikke bliver meget klogere af at se på de forskellige motiverede dagsordener, når man ser, at nogle partier i den grad selv har nogle barske dagsordener fremme, men samtidig er på vild flugt fra dem, når der er gået to minutter. Det er ganske imponerende!

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Godt købmandskab tales der om i regeringens dagsorden i tilknytning til dagens forespørgsel, og det vil sige, hedder det videre, at der skal sikres mest miljø for pengene.

I den formulering ligger der et meget vigtigt princip, nemlig at hver gang vi – det offentlige såvel som private – bruger en krone på energi, skal vi have det formål for øje at få så meget miljø som muligt for pengene, og det vil sige, at vi ikke kan tillade os at forbruge energi eller at investere i energi uden at have miljøet med som en vigtig parameter.

Den hidtidige udvikling på energiområdet viser heldigvis, at det sagtens kan lade sig gøre at forene hensynet til miljø med både økonomi og beskæftigelse. Et enkelt eksempel: Hver anden vindmølle i verden er produceret i Danmark. Samtidig kan vi bl.a. med udgangspunkt i forskningen på Amternes og Kommunernes forskningsinstitut og på Ålborg Universitetscenter glæde os over, at der er mange flere arbejdspladser i vedvarende energi og energibesparelser end i gammeldags, kulfyrede kraftværker.

Ambitionsniveauet i »Energi 21« ligger for os at se i smuk forlængelse af »Energi 2000«.

Regeringen støtter sig i den sammenhæng til anbefalingerne fra FN's klimapanel. Den danske regering er enig i klimapanelets vurdering, nemlig at det er nødvendigt for ilandene at halvere CO₂-udslippet inden år 2030, hvis drivhuseffekten skal holdes på et relativt ufarligt niveau. Og som der står på side 18 i energihandlingsplanen – vil jeg sige til fru Eva Møller og til fru Anni Svanholt – kan det jo godt være, at Danmark i virkeligheden burde gå længere i og med, at vi er et højjudslipsland.

Og som det også understreges i regeringens dagsorden, vil Danmark i forbindelse med de internationale klimaforhandlinger anbefale en halvering af CO₂ som et mål for de rige landes energiu udvikling.

På baggrund af resultatet af de internationale forhandlinger og klimapanelets anbefalinger må Danmark så selv tage stilling til, hvad det er for nogle mål, vi vil sætte os. Og dér tror jeg, vi skal sætte os nogle mål, der ligger nærmere end år 2030. Det er meget langt ude i fremtiden. Jeg tror, vi skal prøve at se på nogle mål for år 2015-2020.

Selvfølger skal Danmark være opmærksom på den internationale udvikling. Der er grænser for, hvor langt vi kan gå alene, og derfor kan vi kun håbe på, at det internationale samfund holder op med at handle imod bedre vidende. Af samme grund er det overordentlig vigtigt, at Danmark kommer med så markant et udspil i klimaforhandlingerne, som dagsordenen og »Energi 21« lægger op til, og derfor håber jeg, at mange af Folketingets partier vil stå bag det mandat, som dagsordenen anbefaler.

Jeg er selvfølgelig også glad for det radikale præg, der i det hele taget er sat på »Energi 21«, ikke mindst på området omkring vedvarende energi. Jeg synes, det er en ganske flot målsætning, at den vedvarende energi skal udbygges med 1 pct. om året.

Jeg vil gerne sige tak til SF og Enhedslisten for deres tilsagn om at stemme for regeringens dagsorden, og jeg er glad for, at der stadig væk er et grønt flertal i Folketinget, for noget af det, som denne debat har vist, er jo, at det ikke er alle partier, der vil gøre noget ved miljøet. Vi siger ellers tit til hinanden, at alle partier er interesserede i miljøet, men jeg synes, debatten i dag med meget stor tydelighed viser, at det ikke er rigtigt.

Kim Behnke (FP):

Forespørgselsdebatten drejer sig jo om den samlede fremtidige danske energipolitik, og så er det jo sådan, at der er tradition for, at vi i forbindelse med denne årlige energidag kommer med et par bemærkninger om den redegørelse om Dansk Olie & Naturgas, som energi- og miljøministeren fremlagde i november måned, og derfor vil mine bemærkninger nu primært koncentrere sig om andre dele af den danske energipolitik end dem, vi havde til diskussion i forbindelse med redegørelsesdebatten under det foregående punkt på dagsordenen.

Den DONG-redegørelse, som blev fremlagt, synes vi på mange punkter peger i en forkert retning. Vi synes, DONG-koncernen i alt for stor udstrækning interesserer sig for at ekspandere sine virksomheder på det internationale marked for olieomsætning, og at den er mere interesseret i at etablere sig på nye markeder end i at koncentrere sig om det, som Dansk Olie & Naturgas i sin tid blev etableret for, nemlig at være et dansk statsligt selskab, der har det formål at sørge for forsyningssikkerheden i Danmark og den opgave at håndtere det overordnede naturgasnet og den olieproduktion, der er fra den danske del af Nordsøen.

Så vi er nødsaget til at tage forbehold over for de interesser, DONG har på de store oliemarkeder, hvilket også fremgår af vores mindretalsudtalelse i forbindelse med DONG-redegørelsen.

Med hensyn til Nordsøen i øvrigt er det jo unægtelig en interessant debat, vi nu er ved at få linet op til: Hvor vi for bare et halvt års tid siden havde den opfattelse, at situationen var den, at DUC, altså Dansk Undergrunds Consortium, eller A.P. Møller-gruppen, som man også kalder sig, var det eneste selskab, der kunne levere olie og gas til det danske marked fra Nordsøen, er vi heldigvis nu i den situation, at den amerikanske Amerada Hess-gruppe i dag har erklæret nogle fund for kommercielle, og det vil sige, at vi langt

om længe får mulighed for at hente gas og olie ind fra andre end A.P. Møller-gruppen.

Dermed være ikke sagt et ondt ord om den måde, som A.P. Møller-gruppen gennem årene på særdeles lodig vis har varetaget opgaven, men som ægte liberalist glæder det mig, at vi endelig får mulighed for at få en konkurrent.

Det kan jo også være, at meget af den politiske fokusering på, hvad A.P. Møller-folkene har foretaget sig, nu kan drejes over til en mere saglig, afslappet holdning til Nordsøen, når der er andre, der begynder at hente gas og olie op derude.

Men det, at der kommer gas og olie fra andre på Nordsøen, fremprovokerer automatisk en diskussion om, hvordan det så skal bringes i land, og dér har vi jo med interesse set, at regeringen allerede nu har sat vand over til, at der eventuelt skal etableres et ekstra rør, i hvert fald et ekstra gasrør, fra Nordsøen og ind til Nybro.

Dér må vi nok sige, at inden man træffer beslutning om sådan en stor milliardinvestering, bør man meget grundigt overveje, om det er den rigtige løsning, eller om man er i stand til på anden vis at klare det. Det kan være ved, at man laver koblinger derude mellem de eksisterende platforme, som gør, at afhængigheden af pumpeudstyr osv. ikke er så stor, eller at man måske leder gassen en helt anden vej. I hvert fald er det så store investeringer, at vi ikke synes, at regeringens få bemærkninger er tilstrækkelige.

Til gengæld glæder det os, at regeringen lægger sig fast på, at vi også skal have den mulighed, at der kommer gas ind fra Norge, for situationen er faktisk den, at de de gaslagre, vi har tilbage ude i Nordsøen, bliver tømt på et tidspunkt, også selv om Amerada Hess-folkene har fundet olie og gas. Derfor bliver vi nødsaget til om ikke af andre så af forsyningssikkerhedsmæssige grunde at se os om efter, hvor vi kan få fat i gas, og særlig det projekt, der går ud på, at man bygger en gasforbindelse fra Norge til Sverige med en afstikker til Danmark, synes vi lyder overordentlig tiltalende. Derfor håber vi på, at lige præcis den del af den fremtidige gasinfrastruktur er noget, der kan komme til at lykkes.

Til gengæld tror vi nok, at de ambitioner, man har haft hos DONG i Hørsholm om, at det danske overordnede naturgasnet kunne tjene en masse penge i transitafgifter på at sende gas fra nord til syd, er stærkt overvurderet. De planer, som nordmændene ikke alene har vedtaget, men også igangsat, og som gælder transmission

af gas og strøm direkte fra Norge ned til central-europæiske lande, tyder på, at det indtjeningspotentiale, som man havde set, ikke eksisterer.

Grunden til, at vi er så optaget af, at der bliver etableret alternative gasforbindelser henholdsvis fra Nordsøen og fra de norske gasfelter til Danmark, er, at vi derved er i stand til at undgå at bygge et gaslager i Tønder. Det er for os at se et projekt, som man allerede på nuværende tidspunkt bør vende tommeltotten nedad til. Det er ærgerligt, at der er ofret over 100 mio. kr. på fuldstændig unødvendige undersøgelser. Det er ærgerligt, at man fra den ansvarlige minister, som sidder med alle aktierne i DONG, så passivt har ladet DONG køre det løb, og det er ærgerligt, at ministeren ikke for længst har grebet ind over for DONG og Dansk Naturgas og sagt, at den opførsel, vi har set i Tønder, vil vi ikke finde os i. Den er uacceptabel i et demokratisk samfund som det danske. Ministeren burde som den, der holder alle aktierne, have sagt, at det ville han som hovedaktionær ikke være med til.

Hovedargumentet for gaslageret i Tønder er jo fortsat forsyningssikkerheden, men vi mener, at det argument kan blive overflødiggjort, hvis vi får forbindelser særlig til den norske gasforsyning. Det kommer selvfølgelig til at koste nogle penge, og det kommer til at betyde, at vi skal indgå nogle kontrakter med nordmændene. I den forbindelse glæder det os så, at ministeren i sin redegørelse i et par linjer gør opmærksom på, at der allerede er truffet aftaler med den norske regering om, at man på kommercielle vilkår kan få leveret gas fra Norge, når de danske gasreserver udtømmes. Det er betryggende for de mange danske hjem, som i dag bliver opvarmet med gas, og som jo skal have tillid til, at de også i fremtiden kan bruge den energikilde.

Lige præcis i forbindelse med tryghed og tillid til den danske energipolitik læste jeg med overordentlig stor interesse den artikel, der var i Jyllands-Posten her i midten af april måned, hvor ministeren under overskriften »Halmfyring skal vurderes igen« kunne tilkendegive, at der med »Energi 21« vil blive inviteret til, at Folketingets partier skal diskutere en opfølgning af biomasseaftalen fra 1993. Bare den ene udtalelse resulterede jo i, at halmleverandørerne blev overordentlig bekymrede. Som halmleverandøren i artiklen gør opmærksom på, har de altså investeret 1 mia. kr. i dansk landbrug i tillid til, at den aftale, der er blevet truffet i Folke-

tinget, bliver videreført. Derfor er vi nødsaget til at erkende, at når først Folketinget har sat nogle skibe i vandet, er der altså nogle mennesker, der disponerer, og det kan ikke nytte noget, at vi trækker tæppet væk under dem.

Det fører mig så over til et af punkterne i det dagsordensforslag, som vi er medforslagsstillere til, nemlig diskussionen om CO₂-tjøren. Vi ved jo alle sammen godt, at det slaraffenland, der er sat i gang, hvor industrivirksomheden bygger industrielle kraftvarme, hvor decentrale kraftvarmeværker osv. udelukkende hænger sammen økonomisk, fordi smarte konsulenter osv. regner ud, at med CO₂-tjøren kan man nærmest tjene penge på det her, bliver vi nødsaget til på et tidspunkt at få stoppet, og hvis vi ikke skal bringe erhvervsvirksomheder, decentrale kraftvarmeværker eller andre, der planlægger og sætter ting i gang, i forlegenhed, bør Folketinget hurtigst muligt vedtage en plan for, hvordan CO₂-tjøren skal afvikles over en årrække, så folk ved, hvad de har at holde sig til og ikke unødvendigt investerer mange millioner kroner i projekter, som ikke kan hænge sammen den dag, hvor Folketinget af andre andre årsager er nødsaget til at stoppe CO₂-tjøre-slaraffenlandet.

Det sidste, jeg kan nå at sige, er en glædelig bemærkning til elværkerne. Jeg synes, det var meget modent af elværkerne, at de erklærede, at de faktisk hellere vil have, at det er dem, der i fremtiden overtager opsætningen af vindmøllerne, frem for at miljøministeren med landsplandirektiv og andet djævelskab skal ud og tvinge opsætning af vindmøller, som befolkningen er modstander af, her og der og alle vegne i landskabet. Jeg synes, Folketinget burde kvittere, når elværkerne i dag er villige til at overtage forpligtelserne på vindmøllesiden, og så har vi heller ikke diskussionen om tilkoblingspriser osv. Jeg synes, det var en udtalelse fra elværkerne, som vi alle sammen bør glæde os over.

Apropos elværkerne er det eneste punkt, hvor jeg savner en langt mere aktiv medvirken til det, der foregår, liberaliseringsområdet. Vi har lovforslaget, og det kommer så til at forløbe, som det nu gør, men elværkerne burde være lige så progressive og lige så fremadrettede i deres holdninger til det, der sker, frem for at tro, at dansk energipolitik stadig væk kan være en strudsepolitik, hvor vi stikker hovedet i busken og håber på, at tingene nok er forbi, når vi næste gang tager hovedet frem.

Liberaliseringen er en realitet. Liberaliseringen bliver til noget, og frem for at forsøge at

stoppe den skal man hellere være aktiv medspiller, så vi glæder os til at være med til også i fremtiden at forme dansk energipolitik. Der er en lang række vigtige store sager at tage fat på, og det glæder vi os til og håber på, at vi her i Folketinget kan træffe nogle fornuftige afgørelser.

(Kort bemærkning).

Martin Glerup (S):

Jeg vil gerne kommentere VKZ's og Dansk Folkepartis dagsordensforslag, efter at det er lagt sådan op fra de partiers side, at de vil rykke tæppet væk under hundredvis af decentrale og industrielle kraftvarmeværker, der er opført i tillid til gældende lovgivning og baseret på CO₂-tjøren. Jeg forstår hr. Behnkes udtalelser sådan, at man med tilbagevirkende kraft vil straffe de værker, der er blevet opført under de nævnte forudsætninger. Jeg synes, de mennesker, der har handlet i tillid til de regler, der findes, skulle spekulere på det.

Vi må jo regne med, at vi får en god energidnyttelse ud af det, og det er derfor, vi er tilhængere af det, og Socialdemokratiet vil i hvert fald ikke lægge stemmer til at svigte løfterne på den måde.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Det glæder mig, at hr. Martin Glerup har gjort studier i vores dagsordensforslag. Hvis hr. Martin Glerup havde taget sig tid til at læse det præcist – hvad han i ren og skær nervøsitet over det, han læste, ikke har gjort – ville han vide, at der står, »... at udarbejde en plan for afvikling ...«. Nøgleordet er plan.

Jeg tror også, hr. Martin Glerup inderst inde erkender, at det projekt, man har sat i gang, hvor virksomheder etablerer industrielle kraftvarme, ikke har et særligt miljøsigte, men udelukkende er for at tjene penge på CO₂-tjøren, og at det ikke holder i længden. Vi er nødsaget til på et eller andet tidspunkt at gøre noget ved det, og i stedet for at det skal komme som et lyn fra en klar himmel, at Folketinget pludselig vedtager en ændring af lovgivningen, som netop kan trække tæppet væk under mange af de investeringer, der er foretaget, er det, vi vil, at der bliver lagt en plan frem, som over en årrække viser, hvordan man udfaser CO₂-tjøren.

Dermed har man mulighed for at disponere økonomisk i forhold til de investeringer, man har foretaget osv., så der er ikke tale om, at der

nogen, der trækker tæppet væk. Der er tale om en opfordring til, at man lægger en lødig plan frem for en afviklingsperiode, så alle de investeringer, der er foretaget, selvfølgelig kan nå at bliver forrentet fornuftigt, men så interessen for at foretage nye investeringer bliver afpasset efter, at der altså foreligger en sådan plan.

Bent Hindrup Andersen (EL):

I det forslag om motiveret dagsorden, som jeg har fremsat på vegne af Enhedslisten, er i hvert fald det første punkt karakteristisk forskelligt fra samtlige de andre dagsordensforslag. Det siger, at man ikke alene skal planlægge ud fra en CO₂-målsætning, men også ud fra en selvforsyningsstrategi. Den eneste, der sådan set har været lidt inde på det i dag, er fru Eva Møller, og så har hr. Martin Glerup svaret, at det ville regeringen da også gerne. Men det er altså at sige, at man både vil blæse og have mel i munden, for med den plan, man har lagt, frem til år 2030, vil der ikke være nogen selvforsyning tilbage. Man bygger for en stor del på fossilenergi, bl.a. naturgas, der skal komme udefra, men på det tidspunkt, i hvert fald sådan som det ser ud nu, vil naturgaslagrene være brugt op.

Derfor trænger energidebatten for mig at se ikke alene til en CO₂-målsætning, som er udmærket, men ikke nok, men også til en satsning på en selvforsyningsstrategi, sådan at man både kan blive økonomisk og politisk uafhængig og ikke skal kastes ud i nye energikriser. Nu bliver det måske ikke lige os, der sidder her i dag, der bliver udsat for det i år 2030, men det bliver da måske vores børn eller deres børnebørn.

Når vi snakker år 2030, går det hele ud på at lægge det til rette på en nogenlunde fornuftig måde, og vi mener, at hvis man vil, kan man sagtens foretage en omstilling til vedvarende energi, men det kræver, at man stopper alle fejlinvesteringerne fra i dag.

Den ene fejlinvestering er SF enig i. Det er den i kulkraftværkerne, der skal stoppes omgående, men de to andre er lige så store fejlinvesteringer, nemlig i unødvendige naturgaslagre og i unødvendig halmfabriering, og efterhånden som tiden går, vil alle også begynde at finde ud af, at det er forkert.

I den forbindelse vil jeg gerne vende kort tilbage til regeringens dagsordensforslag. Fru Elsebeth Gerner Nielsen understregede, at det, der ligger i »godt købmandskab« i regeringens dagsordensforslag, betyder det, der sikrer mest

miljø for pengene. Så vil jeg gerne henlede opmærksomheden på bilag nr. 307, som vi lige har fået i dag fra energiministeren som svar på en række spørgsmål. Deri er en oversigt over CO₂-reduktionsprisen for forskellige typer, og det er helt klart, at vindkraften på land, men også på vand, er den bedste. Den ligger på 40 kr. pr. t og 150 kr. pr. t, og når vi snakker halm, ligger den fra 250 kr. til 350 kr. pr. t afhængig af, hvad det er for nogle anlæg. Helt ud over det kommer så hr. Peter Hansen-Nords bioætanol og de andre ting dér. Men så må det for mig at se også vække til eftertanke, at man foretager en fejlinvestering, for man misbruger nogle penge, man kunne bruge til en endnu mere forceret udvikling af vindenergien, og jeg håber, at vi vender tilbage til det punkt. Hvis det, der ligger i det, er, at man også i den nationale investeringspolitik skal se på at få mest mulig miljø for pengene, tror jeg, at de synspunkter, som vi har fremført, begynder at vinde mere og mere frem.

Så er der en anden ting, og det er, at ud over de dér decidede fejlinvesteringer, er der jo også løbende investeringer, som man heller ikke har interesseret sig for i nogen af de andre dagsordensforslag, og ud over fra afgifterne skal man jo også derfra hente pengene til de store, tunge omlægninger. Alle de løbende investeringer, som energiselskaberne foretager, og som ligger i størrelsesordenen 10 mia. kr. om året, skal man efter min opfattelse også kigge på.

Endelig vil jeg nævne vores syn på de grønne afgifter. Der er heller ingen, der har villet forholde sig til, hvad der skal ske ved reguleringen af afgifterne i 1998. Det, der er aftalt sidste år, i hvert fald for CO₂-afgiftens vedkommende, er, at man skal justere den i 1998. Jeg vil gerne sige, at hvis man investerede den samme afgift bedre, ville man kunne få et investeringsprovenu på helt op til 8 mia. kr. ud over det afgiftsprovenu på 2,5 mia. kr., der ligger i CO₂-afgiften på industrien, og det er gevaldige beløb at begynde at kunne operere med til investering i vedvarende energi, når man har opbrugt, hvad man kan investere i energibesparelser. Men det er der heller ingen der forholder sig til, og jeg frygter lidt, at den debat om år 2030 betyder, at hvad der skal ske her og nu, ikke får tilstrækkelig plads i landskabet.

Så tilbage til regeringens dagsordensforslag. Dér vil jeg sige, at jeg er lidt forundret, og at hverken jeg eller min gruppe er særlig begejstret for den fremgangsmåde, der har været anvendt under forhandlingen. Vi bliver præsenteret for

et forslag til en dagsorden hernede i salen, og vi forhandler os frem til en forandring i den, som efter min opfattelse gør, at den er endnu nemmere at leve med for os, idet der under de teknologiske landvindinger, der kan anvendes, når man skal investere i udlandet, skulle indføres »... især inden for vedvarende energi og energibesparelser.«

En anden ting var, at vi diskuterede os frem til, at det tredje afsnit skulle bortfalde, fordi der i det kan ligge den binding, at man diskuterer målsætningerne næste år. Sådan kan man vælge at vurdere den.

Endelig skulle der i sidste afsnit stå, at det råd, der skulle nedsættes, var både for bæredygtig udvikling og vedvarende energi. Det var forhandlingspartnerne fra regeringen, SF og undertegnede sådan set enige om. Så får jeg at vide, at det ikke kan lade sig gøre, fordi man ikke kan komme i kontakt med hr. Peter Hansen-Nord fra Centrum-Demokraterne. Det synes jeg personligt er en mærkelig måde at forhandle på. Derfor bliver dagsordensforslaget, som det er her, og det kan ikke ændres til det, vi har forhandlet os til rette om.

Jeg vil gerne sige til hr. Martin Glerup, at det er ikke en særlig god og troværdig måde at forhandle på inden for systemet herinde, når det kører på den måde. Det, jeg så får at vide, er, at man kan ikke ændre et komma. O.k., jeg melder så tilbage efter en overvejelse, at så må vi acceptere det, som det foreligger, for det har trods alt dette minimum.

Men ikke nok med det: Vi bliver i dag præ-senteret for et dagsordensforslag, hvori der minsandten alligevel er lavet en ændring. Der er lavet den ændring til sidst, at der er indføjet »bæredygtig«, så man har villet foretage en ændring, men ikke nogen af de ændringer, som vi har været med til at foreslå. Jeg vil gerne sige til hr. Martin Glerup, at det er ikke nogen særlig tilfredsstillende måde at forhandle på i Folketinget.

Når det så er sagt, vil jeg sige, at grunden til, at vi støtter dagsordensforslaget, er, at i 2. afsnit kan man ikke lade være med at sige, at det trods alt er et fremskridt, at man skal arbejde for en CO₂-reduktion i de industrialiserede lande på i gennemsnit 50 pct. i forhold til 1990-niveauet. Det er et fremskridt, at det rykkes fra en regeringserklæring over til en folketingsbeslutning. Jeg vil lige sige, at med »gennemsnit« er finten i det, at det heller ikke blokerer for, at man kan gøre det større, som vi gerne ville.

I det sidste afsnit er der sådan set heller ikke så meget forskelligt fra det, der står i regeringserklæringen, men det er også en fordel, at der er mere hold i den, når den er ført over til en folketingsbeslutning. Det er også grunden til, at vi kan støtte dagsordensforslaget, og dér vil jeg så gerne sige, at vores vedvarende energi-plan har et væsentlig højere tempo, men jeg regner også med, at hvis man tager dét med godt købmandskab for gode varer – at det skal sikre mest miljø for pengene, dvs. mest CO₂-reduktion for pengene – vil man også slå om og foretage de investeringer anderledes.

Med de bemærkninger vil jeg sige, at vi stemmer for dette dagsordensforslag, men det er i hvert fald ikke på grund af den måde, det er blevet til på. Det lader vi os så ikke forvirre af, men vi tager stilling til det konkrete indhold, og dér betragter vi det som et beskedent fremskridt i forhold til de energibeslutninger, Folketinget indtil nu har foretaget.

(Kort bemærkning).

Peter Hansen-Nord (V):

Det er ikke for at forlænge debatten unødigt, at jeg tager ordet, men der var et par ting.

Selvfølger kan vi stadig væk blive ved at undre os over den voldsomme kritik af regeringens dagsordensforslag og den manglende opbakning bag éns egen, når man så stemmer for regeringens. Der er et eller andet, jeg ikke forstår, og det er der ikke noget at gøre ved. Jeg lærer det nok aldrig.

Men der er i hvert fald en anden ting, som jeg godt vil have lov at sige til hr. Bent Hindrup Andersen: Jeg hedder Peter Hansen-Nord, så navnet er korrekt, men jeg kommer ikke fra Centrum-Demokraterne; jeg kommer fra partiet Venstre. Jeg beklager meget, at jeg skulle være blandet ind i det miks, som CD er. CD har det rigelig svært i forvejen, og derfor har jeg ikke brugt tid på dem i dag, og det vil jeg fortsat ikke gøre.

(Kort bemærkning).

Martin Glerup (S):

Til hr. Bent Hindrup Andersen vil jeg sige, at i sådan et forhandlingsforløb går man jo til og fra, og man forsøger at få enderne til at nå sammen i den sidste ende. Det kan glæde mig, at Enhedslisten kan støtte indholdet af det dagsordensforslag, der foreligger.

Med hensyn til et råd for bæredygtig udvikling og vedvarende energi er den bæredygtige

udvikling sådan set titlen, som står i »Energ 21«. Derfor er det en konsekvensrettelse, som jeg sådan set ikke mente ville være et problem for Enhedslisten, og det tror jeg nu heller ikke det er, når det kommer til stykket. Når nu hr. Bent Hindrup Andersen får fejret den 1. maj, er han nok i bedre humør.

(Kort bemærkning).

Eva Møller (KF):

Lad mig indlede med at sige til hr. Bent Hindrup Andersen, der sagde, at jeg også havde udtalt mig om forsyningssikkerhed, at det er ganske korrekt, men det betyder bestemt ikke, at Enhedslisten og Det Konservative Folkeparti har samme syn på forsyningssikkerhed. Vi interesserer os for forsyningssikkerhed, og vi konstaterede, at lige i øjeblikket var Danmark selvforsynende med olie og gas, og det er så godt. Men vi kan ikke på nogen måde gå ind for det dagsordensforslag, hr. Bent Hindrup Andersen har fremsat, som vil gøre os selvforsynende i fremtiden med vedvarende energi. Det Konservative Folkeparti mener, at vi skal satse på et bredere energimix, end vi gør i øjeblikket, og herunder altså også, at vi fortsat skal satse på kulkraft, og jeg læser bestemt ikke hr. Bent Hindrup Andersens dagsordensforslag på den måde – og så har jeg vist udtrykt mig mildt – så den kan vi under ingen omstændigheder stemme for.

Lige så lidt kan vi stemme for den af fru Anni Svanholt på SF's vegne foreslåede dagsorden, idet vi finder de nationale målsætninger med 50 pct.s CO₂-reduktion i år 2030 som værende alt for rigoristiske, alt for stramme, og vi forudser, at den vil give os en lang række problemer, som vi slet ikke på nogen måde ønsker – for blot at tage et enkelt af de områder op, som gør, at vi ikke kan stemme for SF's dagsordensforslag.

Med hensyn til dagsordensforslaget fra regeringspartierne vil jeg gerne sige, at det kan undre én lidt, når man synes, at man lægger op til samarbejde og hidtil har været en samarbejdspartner på en del af energiforslagene, at der så ikke engang inviteres til en forhandling om dagsordenen. Man får at vide, at her er en dagsorden, men ikke noget med, at man vil forhandle om den; men lad nu det være.

Man kunne så overveje, om man skulle stemme imod den, for den eller undlade. Jeg vil gerne sige, at jeg synes, at der er mange ting i den, som gør, at det ville være en god idé at stemme imod den, for der tales igen helt klart om denne

50 pct.s reduktion, og der tales om, at man på anden vis skal gøre en række af de ting, som vi er modstandere af; man skal bl.a. anerkende klimapanelet.

Men da jeg i dag også har hørt regeringspartierne sige, at de ikke rigtig ved, hvad der står i den, og da vi ikke handler sådan i Det Konservative Folkeparti, at vi stemmer for noget, vi ikke ved hvad er, har vi besluttet os for at stemme imod dagsordensforslaget. Det er da i hvert fald et klart standpunkt, og så er vi heller ikke forpligtet til noget, som ingen her i Folketinget i øjeblikket ved hvad er.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg vil gerne give hr. Peter Hansen-Nord en uforbeholden undskyldning, men hr. Peter Hansen-Nord kan jo alligevel tage det som en cadeau, for det, som hjertet er fuldt af, løber munden over med; men det var hr. Peter Due-toft, der skulle have været nævnt i den forbindelse og slet ikke hr. Peter Hansen-Nord.

Så vil jeg også gerne forklare hr. Peter Hansen-Nord, hvordan vi kommer frem til denne beslutning om, at vi, selv om vi har et dagsordensforslag selv, der er væsentlig mere vidtgående, alligevel stemmer for regeringens. Vi fører den form for politik herinde, at vi gerne vil være med til at bruge vores mandater til at trække nogle klare linjer op i energipolitikken, som det drejer sig om her, men vi vil også gerne opnå nogle resultater.

Det er måske det sidste, der er forskellen på Venstre og Enhedslisten, for i hvert fald i nogle spørgsmål føler jeg, at Venstre ikke vil opnå resultater, men markere sig. Det har jeg set på de sidste to forslag, vi har haft i Miljøudvalget, og også på et, vi skal behandle her. Den anden dag kunne man godt have opnået noget i en beretning, hvis man havde villet, men man satte forslaget i sin helhed til afstemning.

Det er ikke den politik, vi fører i Enhedslisten. Hvis vi kan se, vi kan opnå nogle resultater, der går i en rimelig retning, støtter vi dem, og jeg vil vove at påstå, at på den måde får vi relativt mere ud af vores seks mandater, end Venstre får af alle sine.

Så det er grunden til, at vi gør, som vi gør.

Lisbeth Arbøl (CD):

Dansk energi- og miljøpolitik skal være effektiv, og vi skal have noget for vores penge; det skylder vi så vigtigt et politisk område.

Jeg er så nødt til lige at knytte et par bemærkninger til miljømæssigt købmændskab og transport. Miljømæssigt købmændskab og mest miljø for pengene betyder, at vi hele tiden skal vurdere, hvor og hvordan indsatsen gøres bedst, og det er en kendsgerning, at adskillige store organisationer og erhvervsfolk støtter denne tankegang. I CD er vi overbevist om, at den miljøansvarlige og bevidste danske befolkning også tænker på den måde, at danskerne ønsker fornuft, ansvarlighed og sammenhæng i politikken.

Vi skal passe på, at vi ikke i en nok så god mening og med nok så ideelle intentioner kommer til at investere uklogt. Jeg vil godt nævne et pudsigt eksempel: En kommune i Danmark fik folk til at sortere affald, men på et tidspunkt kom det så frem, at forbrændingsanlægget slet ikke var parat til at modtage det sorterede affald, hvorfor de blandede det hele sammen igen.

Vi skal passe på, at det ikke går sådan på energi- og miljøområdet, altså at danskerne i en god hensigt er meget bevidste og passer meget på – og det skal vi – hvorefter røgen fra Østlandenes skorstene så billedlig talt slår ned i baghaven, for Østlandene vil jo også opleve vækst og dermed stigende forurening i fremtiden. Befolkningen vil da naturligvis spørge sig selv, om vi ikke skulle have lagt noget af vor indsats dér, så indsatserne så at sige fulgte hinanden.

Befolkningen er bevidst om disse ting, og vi skal passe på, at vi ikke bliver så idealistiske, at vi mister befolkningens opbakning til politikken. Den skal kunne se fornuften og det gode købmændskab i den førte politik. Man kunne fristes til at foreslå en eller anden organisation at lave en bred opinionsundersøgelse af befolkningens indstilling til kombinationen af national indsats og joint implementation, både-og, ikke enten-eller.

Vedrørende transportområdet. Her går både »Energi 21« og »Handlingsplanen for Reduktion af Transportsektorens CO₂-udslip« med både livrem og seler. Udgangspunktet er, at biltrafikken også fremover vil stå for hovedparten af persontrafikken. Gennem EU skal der sikres en øget energieffektivisering af biler. Når så de biler er blevet mere energieffektive, skal det komme miljøet til gode, således at der er parallelitet mellem effektivitetsforbedringer og udviklingen i transportomkostningerne. De samlede transportomkostninger skal altså forblive de samme.

Hvorfor nu det? Hvorfor ikke bare skrue benzinen op, fjerne kørselsfradraget og tage cyklen her og nu? Det er på grund af landdistrikterne. Købmanden er væk, skolen er væk, hospitalet er lukket, bedstemor på plejehjem er langt væk og dagplejemoderen i nabobyen, hvor hverken far eller mor arbejder. Familien har altså ikke tid til bare at tage cyklen.

Socialforskningsinstitutets arbejdstidsundersøgelse for 1997 viser, at småbørnsfamilier, hvor begge er fuldtidsarbejdende, har lønnet og ulønnet arbejde plus transporttid svarende til næsten fire fuldtidsstillinger. Selv om tiden brugt på husholdningsarbejdet har været svagt faldende, har familien fået mindre fritid siden midten af 1960'erne, og så er der ikke taget højde for, at vores velfærdssystem meget sandsynligt vil komme til at kræve, at vi selv gør noget mere for arbejdet for bedstemor og bedstefar. Så vi har da ikke tid til hele tiden bare at tage cyklen.

Også arbejdsmarkedets krav om mobilitet og helt naturlige krav om fleksibilitet gør, at vi stadig væk har brug for bilen som transportmiddel, og masser af mennesker har frivilligt eller pålagt aften- og natarbejde, så de kan heller ikke bare tage cyklen.

Vi bliver nødt til at bevare realitetssansen.

Der skal være sammenhæng i politikken, ellers mister vi folkelig opbakning til en ellers meget vigtig og nødvendig politik, som er skitseret i en god »Energi 21«, som vi siger tak til ministeren for.

Ole Donner (DF):

Som ordfører for Dansk Folkeparti skal jeg indskrænke min tale til kun at omfatte de dagsordensforslag, der er fremsat.

Om SF's dagsordensforslag må vi sige, at det fastsætter nogle nye og bindende mål for reduktionen af CO₂, som vi mener er alt for restriktive. De er for skrappe, de kan ikke opfyldes.

Så skriver man forbavsende klart, at der skal vedtages effektive virkemidler, herunder økonomiske styringsmidler, og det ved vi så godt hvad er. Det er grønne afgifter, det er økologiske skatter m.v.

Enhedslistens forslag til dagsorden, som de jo så heller ikke selv kan stemme for, kører i den samme skure, og alene den sidste sætning »at anvende grønne afgifter på energiområdet målrettet til den økologiske omstilling« er rigeligt for os til, at vi ikke kan støtte en sådan dagsorden.

Regeringens dagsorden kan vi heller ikke støtte, for den kører stort set videre i samme skure som den redegørelse, vi lige har omtalt. Den vil fastsætte nye bindende mål, som vi ikke tror på. Heller ikke målsætningen for transportområderne er vi enige i.

Derimod kan vi støtte den af Venstre, De Konservative, Fremskridtspartiet og Dansk Folkeparti foreslåede dagsorden. Vi er medforslagsstillere til den, og jeg skal kun sige, at jeg i mit indlæg under redegørelsen kom ind på forskellige af de punkter, der står listet op. Vi mener, at det er en god dagsorden, som burde kunne samle flertal.

Miljø- og energiministeren (Svend Auken): Når jeg tager ordet til sidst, er det for at knytte en bemærkning til det dagsordensforslag, som Venstre, De Konservative, Fremskridtspartiet og Dansk Folkeparti, den nye alliance i dansk energi- og miljøpolitik, har stillet, og det vedrører afviklingen af CO₂-tøren.

Jeg tvivler ikke på, at der er de bedste hensigter med at stille det forslag, men virkningen af vedtagelsen vil betyde endnu måneders, års usikkerhed med hensyn til gennemførelse af en lang række perspektivrige projekter landet over. Udbygningen er gået i stå stik imod sund fornuft, stik imod det, Folketingets flertal har ønsket, fordi der har været usikkerhed om godkendelsen i EU af det lovforslag, der blev vedtaget før jul.

Jeg har for et øjeblik siden meddelt Folketinget, at det er min faste forventning, at der i nær fremtid kommer en bekræftelse fra Kommissionen på, at det forslag er i orden, og at det kan træde i kraft til sommer.

Dermed skulle usikkerheden være bortvejret. Hvis man nu skaber usikkerhed om CO₂-tøren, kommer der ikke nye projekter i gang, og det er min alvorligste indvending. Jeg har også andre indvendinger mod det forslag, som den nye alliance har stillet, altså Fremskridtspartiet, Dansk Folkeparti, Det Konservative Folkeparti og Venstre.

Den anden bemærkning, jeg skal gøre, er, at jeg deler fru Eva Møllers beklagelse over, at vi ikke kunne blive enige i dag. Jeg har stadig væk det håb, at når det kommer til konkrete sager, har vi mulighed for at tale med hinanden og nå frem til resultater. Til trods for, at der kan være forskelle i dansk politik, har vi jo også en god tradition for at kunne samarbejde. Der er meget at være stolt af i dansk energipolitik, og meget, vi kan samarbejde om.

Men det er klart, at hvis Venstre og De Konservative og deres nye allierede i Fremskridtspartiet og Dansk Folkeparti er af den opfattelse, at Danmark ikke skal være forpligtet af det internationale klimapanel's anbefalinger vedrørende CO₂, så skilles vandene. Vi kan lige så godt indrømme, at sådan er forholdene.

Hr. Kim Behnke har bedt om ordet nu, ser jeg. Det er ikke ham, jeg har nogle bebrejdelser i forhold til. Han har altid været imod det, han kalder drivhuseologien eller drivhusreligionen, tror jeg ligefrem udtrykket var. Men at Venstre og De Konservative, som jo selv var med til at lægge »Energi 2000« frem, som netop hvilede på den videnskabeligt fremførte frygt for klimaforandringer, ikke føler sig forpligtet af konklusionerne fra det internationale klimapanel, er selvfølgelig en skuffelse; men det må vi tage til efterretning.

(Kort bemærkning).

Peter Hansen-Nord (V):

Det er jo interessant, at debatten forsætter sådan på det overordnede plan og ikke forholder sig til den virkelighed, vi befinder os i, og det interessante ved ministerens indlæg her er, at det jo er en decideret fejlopfattelse af tingenes tilstand. Det må jeg beklage.

Når man spørger ude i naturgassektoren i dag, det være sig de regionale naturgasselskaber, det være sig hvem som helst, er tilbagemeldingen gang på gang: Der er usikkerhed om, hvor længe vores CO₂-tilskud fortsætter. Derfor ønsker vi en afklaring, således at alle de industrier, der i dag står på spring for at lave industriel kraftvarme, kan tage en beslutning. Og det er alene det, punkt 1 kører efter, nemlig at skabe klarhed og budgetsikkerhed, og så kan forskellige industrier jo tage deres beslutning ud fra, om de har en tilbagebetalingstid på 5, 6 eller 7 år.

Det eneste, vi beder om, er, at man udarbejder en plan for afvikling; det er der brug for. Alle ved det, også Socialdemokratiet. Problemet er, at det ikke er særlig behageligt at konstatere, at de fejltagelser, man har gjort tidligere, står til afskaffelse.

Samtidig ved vi jo, at alt det, der er udbygget med, egentlig har opfyldt de påtænkte planer, og det har Venstre jo også deltaget i op igennem 1980'erne. Man har fået den udvikling med naturgassen, som var ønsket. Derfor skal den fases ud nu, så vi ikke når meget højere end 30 pct. med naturgas. Den diskussion har vi haft

tidligere i dag. Men jeg vil gerne lige skynde mig at påpege det.

Det er for at skabe klarhed; det er for at skabe budgetsikkerhed. Det ved regeringen også at de kommer til at gøre på et eller andet tidspunkt. Det bliver bare ikke i dag, kan jeg forstå.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Jeg skylder blot Folketinget at meddele, at hvad angår de foreslåede dagsordener, er det sådan, at Fremskridtspartiet selvfølgelig vil stemme for den dagsorden, vi selv er medforlagsstiller til, men at vi i øvrigt vil stemme nej til de andre dagsordener.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 72 af Martin Glerup (S), Elsebeth Gerner Nielsen (RV) og Lisbeth Arbøl (CD) (se foran) vedtoges med 61 stemmer (S, SF, RV, EL og CD) mod 45 (V, KF, FP og DF).

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 73 af Peter Hansen-Nord (V), Eva Møller (KF), Kim Behnke (FP) og Ole Donner (DF).

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 74 af Anni Svanholt (SF).

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 75 af Bent Hindrup Andersen (EL).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

18) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 126:

Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af aftalen om ændring af den fjerde AVS/EF-Lomékonvention og slutakt med dertil knyttede protokoller og erklæringer, af protokollen til den fjerde AVS/EF-Lomékonvention som følge af Republikken Østrigs, Republikken Finlands og Kongeriget Sveriges tiltrædelse af Den Europæiske Union samt af intern aftale om finansiering og forvaltning af Fællesskabets bistand inden for anden finansprotokol til fjerde AVS/EF-konvention.
Af ministeren for udviklingsbistand (Poul Nielson).

(Fremsat 10/4 96).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Else Marie Mortensen (S):

Jeg kan indlede med at sige, at jeg ikke har nogen ambitioner om at gøre Tingets høje formand kunsten efter at læse teksten på dette beslutningsforslag op. Jeg vil indskrænke mig til at sige, at det drejer sig om den fjerde Loméaftale og den dertil knyttede revision og finansprotokol.

Den første Loméaftale skriver sig som bekendt tilbage fra 1975. Aftalen, der er blevet genforhandlet og tiltrådt, således at vi i dag har den fjerde Loméaftale, handler om EU's udviklingssamarbejde med 70 af verdens fattigste og mindst udviklede lande.

Med dette beslutningsforslag får Folketinget mulighed for at ratificere de midtvejsforhandlinger, også kaldet den anden finansprotokol, som der blev givet mulighed for i den fjerde Loméaftale – den aftale, som vi tiltrådte i 1991.

Såvel EU som AVS-staterne har ønsket at benytte muligheden for at revidere konventionen efter den første femårsperiode af den tiårsperiode, som aftalen dækker.

Rent praktisk er der i forbindelse med disse midtvejsforhandlinger underskrevet et protokollat som følge af Sveriges, Finlands og Østrigs medlemskab af EU.

Der er også som følge af ændringer i EU sket nogle sproglige opdateringer i aftalen, og så er der afsat penge til de næste 5 år. Det er mange penge, og selv om Danmarks andel, næsten 2